

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

ירושלים, י"ב בכסלו תשע"ה

4 בדצמבר 2014

שפת הלימוד וההוראה באוניברסיטאות בישראל

מסמך זה נכתב לבקשתו של חבר הכנסת שמעון אוחיון, ומוצגים בו נתונים על תוכניות לימוד באוניברסיטאות בישראל ששפת ההוראה בהן אינה עברית ועמדות מרכזיות בנושא. תוכניות בשפות זרות מוצעות גם במכללות האקדמיות, אולם במסמך זה לא נעסוק בהן.

1. רקע¹

בעשורים האחרונים נעשה הממד הבין-לאומי במערכות ההשכלה הגבוהה ברחבי העולם מרכזי יותר ויותר. תוכניות לשיתוף פעולה, תוכניות לימודים בין-לאומיות וחילופי סטודנטים וחברי סגל אינם עוד פעילויות נלוות וצדדיות, אלא עיסוקים שראשי המוסדות האקדמיים וקובעי המדיניות הממשלתית בתחום החינוך מקדמים ומטפחים. תהליך "האינטרנציונליזציה" נעשה מדד לאיכות המוסד האקדמי ולאיכות מערכת ההשכלה הגבוהה במדינה, והוא אחד הביטויים להתגברות התחרות על סטודנטים, על אנשי סגל ועל משאבי מחקר בין המוסדות.

בראשית דרכם היו המוסדות האקדמיים בין-לאומיים במהותם והתאפיינו בשפה אקדמית משותפת (לטינית) ובתנועה מתמדת של סטודנטים ואנשי סגל ביניהם. בתקופת הקולוניאליזם יובאו למדינות מתפתחות מודלים של מערכת ההשכלה הגבוהה במדינות מפותחות. כך, מערכת ההשכלה הגבוהה בהודו עוצבה על-פי הדגם הנהוג באימפריה הבריטית; זו שבדרום אמריקה עוצבה לפי הדגם שיובא מספרד. כאמור, כיום מוסדות אקדמיים רבים חותרים שוב לבין-לאומיות ומיישמים את שאיפתם במגוון דרכים ופעולות, ובהן הנהגת תוכניות לימודים בין-לאומיות, עידוד ניידות של סטודנטים ואנשי סגל ועריכת מחקרים בין-לאומיים (כלומר מחקרים שהן החוקרים והן המשתתפים בהם מגיעים מכמה מדינות, מקורות המימון שלהם בין-לאומיים וממצאי המחקר משפיעים על אוכלוסיית העולם כולה).

לתהליך האינטרנציונליזציה מיוחסים יתרונות רבים, אך בד בבד מיוחסים לו כמה חסרונות, ובכלל זה הסכנה של השתלטות תרבותית וחברתית-כלכלית של מערכות חינוך ממדינות מפותחות, ובעיקר דוברות אנגלית, על מערכות חינוך במדינות אחרות. הטענה מתמקדת בכך שהשפה האנגלית משמשת "לינגואה פרנקה"², וכשפה המגשרת בין דובריהן של מגוון שפות היא תופסת את מקומן של שפות אחרות, ובתוך כך גם של תרבויות אחרות.

¹ הדברים בסעיף זה לקוחים מתוך: מירי ימיני, מגמות אינטרנציונליזציה במערכת החינוך בישראל, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, עמ' 24, פברואר 2014.

² לינגואה פרנקה (מאיטלקית lingua franca) היא שפה שאינה שפת האם של דובריה, והם משתמשים בה כשפה מגשרת בין דוברי שפות שונות, בעיקר לצורך מסחר בין-לאומי, דיפלומטיה ומפגשים בין תרבויות.

1.1. שפת ההוראה במוסדות להשכלה גבוהה בישראל

בשנת 1913 פרץ המאבק על השפה העברית, או "מלחמת השפות", בעקבות החלטה להנהיג בטכניון, שהיה מוסד ההשכלה הגבוהה הראשון בארץ-ישראל, ובבית-הספר התיכון הריאלי שיוקם לצדו, את הגרמנית כשפת ההוראה של המקצועות המדעיים והטכניים המיועדים להילמד בו.³ כעבור ארבעה חודשים בוטלה ההחלטה, בעקבות מאבק ציבורי רחב היקף שהתגייסו אליו תלמידים, מורים, אנשי רוח ואנשי העיתונות העברית מכל רחבי הארץ. בכרוזים שהופצו אז נכתב כי החלטה זו היא "אסון לאומי", והציבור נקרא להגן על הלשון העברית "כאשר נלחמו אבותינו בכל זמן בעד קודשי האומה".⁴

כעשור לאחר מכן הוקמה האוניברסיטה העברית. בחוקת האוניברסיטה, שנוסחה המקורי נכתב בשנת 1926, נודע מקום לחשיבות השפה העברית ולטיפוחה. מתברי החוקה, ובראשם חיים ויצמן (ראש חבר הנאמנים הראשון), ראו בקידום הלשון העברית מטרה ויעד של האוניברסיטה.⁵ בנוסח העדכני של חוקת האוניברסיטה, המופיע באתר האינטרנט שלה, סעיף 4 קובע: "שפת ההוראה תהיה עברית, ואולם במקצועות מיוחדים או בנסיבות מיוחדות מותר, על-פי תקנות שיותקנו לדבר, לסטות מן הכלל הזה".⁶ בהמשך נעשתה העברית שפת הלימוד העיקרית במוסדות האקדמיים הרבים שקמו בישראל.

בשנים האחרונות מתחדש הדיון שבמרכזו "מלחמת השפות". מוסדות אקדמיים רבים מקדמים תוכניות לימודים המועברות בשפה האנגלית. מדובר בתוכניות ייעודיות לסטודנטים מחו"ל, אך נטען כי בעלי עניין פועלים לקידום לימודים באנגלית גם בתוכניות המיועדות לסטודנטים ישראלים, בכל המוסדות האקדמיים ובלימודים לקראת כל התארים.⁷

האקדמיה ללשון העברית הביעה בעבר מחאה חריפה על סטודנטים ישראלים נדרשו ללמוד ולהגיש עבודות באנגלית בקורסים מסוימים באוניברסיטאות בישראל. נציגי האקדמיה אף פנו אל שר החינוך דאז ליזום דיון בנושא ולקבוע מדיניות ברורה ומחייבת להגבלת השימוש באנגלית.⁸ פרופ' אהרן דותן, חבר האקדמיה ללשון העברית, מעמיד שלושה טעמים מרכזיים להוראה בעברית במוסדות לימוד להשכלה גבוהה: ראשית, העברית היא "ערך עליון בחיי התרבות" של החברה הישראלית במדינה, וריבוי החוגים, התוכניות או התארים שבהם שפת ההוראה אינה עברית הוא בגדר פגיעה בעמוד התווך של התרבות הישראלית. שנית, הוראה ולימוד שאינם בשפה העברית (קרי באנגלית) משמעותם שלילת זכותו של התלמיד ללמוד בשפה העברית ולממש בכך את חופש הביטוי שלו ואת זכותו להתחנך ולהתפתח בלשון עמו. לבסוף, הוראה באנגלית עלולה להוביל ליצירת שוק רחב (עוד יותר מהקיים כבר כיום) של תרגומים ו"מסחור" עבודות אקדמיות.⁹

מנגד, יש התומכים בתוכניות לימוד והוראה בשפה האנגלית. הטעם המרכזי לכך הוא הפוטנציאל הרב הטמון בכך לשיתוף פעולה אקדמי בין-לאומי, המתקיים באנגלית בלבד. כמו כן האוניברסיטאות

³ את ההחלטה קיבל חבר הנאמנים של הטכניון (הקורטוריון).

⁴ הספרייה הלאומית, [מלחמת השפות](#), כניסה: 28 ביולי 2014.

⁵ בצלאל ברשאי, [האוניברסיטה העברית בירושלים 1925-1935](#), ללא תאריך.

⁶ האוניברסיטה העברית בירושלים, [חוקת האוניברסיטה](#), כניסה: 28 ביולי 2014.

⁷ מירי ימיני, [מגמות אינטרנציונליזציה במערכת החינוך בישראל](#), מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, עמ' 24, פברואר 2014.

⁸ האקדמיה ללשון העברית, "האקדמיה ללשון העברית מביעה מחאה חריפה על השימוש הגובר והולך בלשון האנגלית במוסדות להשכלה גבוהה וקוראת לכל הסטודנטים לעמוד על זכותם הטבעית לדבר עברית וללמוד בעברית בכל החוגים ובכל השיעורים", [הודעה לעיתונות](#), ללא תאריך.

⁹ אהרון דותן, האקדמיה ללשון עברית, [אנגלית באוניברסיטאות על שום מה? העברית](#), מחזור סא, חוברת ד', תשע"ג (2012-2013), עמ' 147-157.

מציעות קורסי בחירה בתוכניות לימוד לתואר ראשון בשפה האנגלית שמלמדים בהם מרצים אורחים מחו"ל. לדברי פרופ' שרה גורי-רוזנבליט, אוניברסיטאות המשלבות הוראה באנגלית בתוכניות הלימוד שלהן הן מוקד משיכה לסטודנטים מחו"ל, ומאפשרות השתתפות בתוכניות לימוד יוקרתיות. לדבריה, "מלחמת השפות" הייתה חשובה בזמן תקומת העם היהודי, אך כיום יש לשקול בכובד ראש את אופן שילובה של השפה האנגלית בלימודים האקדמיים בישראל.¹⁰ מושמעות טענות נוספות לטובת ההוראה באנגלית במוסדות לימוד בישראל. בין השאר נטען כי לימודים באנגלית מביאים להעלאת הרמה של הלימודים במקצוע, ובעקבות זאת – למשיכת סטודנטים ברמה גבוהה, לשיפור המחקר וההוראה, וכאמור – להנגשת המקצוע לקהל מחו"ל, ובכלל זה ליהודים רבים.

נושא הלימודים באנגלית באקדמיה הישראלית נדון לאחרונה בוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת.¹¹ הרקע לדיון היה בקשתן של שתי מכללות לקבל את אישור המועצה להשכלה גבוהה לקיים תוכנית ללימודי תואר ראשון במשפטים בשפה האנגלית. בדיון נטען כי לשפה יש מקום מרכזי בלימודי המקצוע וכי הן מבחינה טכנית והן מבחינה עקרונית לא סביר שהחוק הישראלי והמשפט העברי יילמדו בשפה זרה. יושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת עמרם מצנע, סיכם כי פתיחת הפתח לסטודנטים ישראלים לבחור כרצונם במסלול לימודים באנגלית או בעברית היא "לא ראויה". עוד הוסיף כי "אנחנו כוועדת החינוך וכחברי כנסת לא נאפשר, ואם יצטרכו חקיקה אנחנו נלך על מסלול חקיקתי. לא נאפשר לפתוח את הפתח הזה ללימודי תואר ראשון בשפה האנגלית".

לסיכום נציין כי גם התומכים בהוראה בשפה זרה במוסדות לימוד להשכלה גבוהה בישראל וגם המתנגדים לה סוברים כי דרושה מדיניות מסודרת ומגובשת בנדון, ולא החלטות מזדמנות.¹²

2. מדיניות המועצה להשכלה גבוהה

בתשובת המועצה להשכלה גבוהה (להלן: המועצה או המ"ג) על פנייתנו בנושא נכתב כי כיום תוכניות לימוד רבות במוסדות המוכרים להשכלה גבוהה בישראל נלמדות בשפות זרות. לדוגמה, מכון ויצמן מקיים את כל הלימודים האקדמיים בשפה האנגלית. כמו כן, בתי ספר בין-לאומיים פועלים בכל אוניברסיטאות המחקר בישראל, וכן במרכז הבינתחומי הרצליה. נוסף על כך, בשנים האחרונות כמה מכללות אקדמיות כמו המכללה למנהל, שנקר ובצלאל התחילו לפתח תוכניות בשפות זרות לסטודנטים מחו"ל.¹³

עוד צוין כי המ"ג מקדמת לימודים אקדמיים בשפות זרות לסטודנטים מחו"ל. אחד הפרויקטים המובילים של המ"ג הוא תוכנית להרחבת שיתוף הפעולה האקדמי עם סין והודו, ובכלל זה תמיכה בפיתוח קורסים לסטודנטים ממדינות אחרות ומערך של מלגות לסטודנטים סינים והודים הלומדים בתוכניות לתואר ראשון ושני, פוסט-דוקטורט וקורסי קיץ.

בתשובת המ"ג נכתב עוד כי "פיתוח תוכניות לימודים בכלל, ובמסגרת זו גם תוכניות לימודים בשפות שונות, הנו חלק מהאוטונומיה של המוסדות להשכלה גבוהה". על אף האמור, בספטמבר 2013

¹⁰ האוניברסיטה הפתוחה, [להביט באירופה ולקנא](#), ריאיון עם פרופ' שרה גורי-רוזנבליט, **עדכן** 45, ינואר 2007, עמ' 7-10.

¹¹ פרוטוקול מס' 161 משיבת ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, 18 בפברואר 2014.

¹² אהרון דותן, האקדמיה ללשון עברית, [אנגלית באוניברסיטאות על שום מה? העברית](#), מחזור סא, חוברת ד', תשע"ג (2012-2013), עמ' 147-157; מירי ימיני, [מגמות אינטרנציונליזציה במערכת החינוך בישראל](#), מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, עמ' 24, פברואר 2014; פרופ' שרון רבין-מרגליות, בתוך: אפרת נוימן ויסמין גואטה, [לימודי משפטים באנגלית: "העברית היא מה שמייחד אותנו, למה לשנות?"](#) – דה-מורק, 19 בינואר 2014.

¹³ מיכל פרי, רכזת פניות ציבור במועצה להשכלה גבוהה, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 באוגוסט 2014.

החליטה המל"ג על **"נוהל אישור פתיחה וקיום תוכנית לימודים חדשה או קיימת בשפה זרה"** (ראו נוסח מלא של הנוהל בנספח).¹⁴ על-פי הנוהל מוסד אקדמי המבקש לקיים תוכנית לימודים בשפה זרה נדרש להגיש לאגף האקדמי במל"ג בקשה בכתב לאישור התוכנית לפי נוהלי המל"ג ונוהל זה.

הנוהל עוסק הן בבקשה של מוסד לקיים תוכנית לימודים בשפה זרה שאינן תרגום או הסבה של תוכנית מקבילה בשפה העברית והן לבקשה לקיים תוכנית לימודים בשפה זרה שהיא תרגום או הסבה של תוכנית מקבילה בשפה העברית.¹⁵ כאשר המוסד מבקש לקיים תוכנית לימודים שהיא תרגום או הסבה של תוכנית לימודים מקבילה הוא נדרש להתחייב בין השאר שתוכנית הלימודים תהיה זהה לתוכנית שאושרה למוסד בשפה העברית, ושהדרישות האקדמיות בתוכנית המבוקשת זהות, לרבות תנאי הקבלה, רמת הסגל, התשתיות, משך הלימודים, הקורסים הנלמדים ומתכונתם והתואר הניתן בסיום הלימודים. המוסד נדרש להתחייב גם שהתוכנית הזרה לא תבוא על חשבון התוכנית הקיימת בעברית, ככל שזו תיפתח, ולא תפגע בה מבחינת רמת הסגל, רמת הסטודנטים, היחס לסטודנטים, איכות הקוריקולום ורמת התשתיות.

בסעיף אחר בנוהל, הנוגע לכללים לבחינת הבקשה, נכתב בין השאר כי "ככל שחוות הדעת של האגף האקדמי תצביע על זהות כאמור [בין התוכנית בשפה הזרה לתוכנית המקבילה בשפה העברית] **וככל שמדובר בתוכנית לימודים בה רוב רובו של הסיליבוס ורשימת הקריאה של התוכנית בעברית ממילא באנגלית** [ההדגשה אינה במקור], תמליץ ועדת המשנה למל"ג לאשר את תרגום או הסבת התוכנית לתקופה זמנית של עד שנתיים, תוך מינוי סוקר ליווי התוכנית". בסוף הנוהל נכתב בהדגשה כי **"על אף האמור לעיל, רשאית המועצה לפי שיקול דעתה, שלא לאשר פתיחת תוכנית בשפה זרה, וזאת בין היתר בתחומים בהם מרבית חומר הלימוד הנדרש מחייב קריאתם בשפה העברית בלבד"**.

בנוהל מובאות הוראות מעבר בעבור תוכניות לימודים קיימות בשפה זרה שנפתחו עוד קודם לקביעתו. על-פי הוראות אלו "מוסדות לימודים המלמדים תוכנית בשפה זרה, שלא ניתן להן אישור המועצה בשפה הזרה והן מהוות תרגום או הסבה של תוכנית בעברית שאושרה על-ידי המועצה – על המוסד לפעול בהתאם לאמור בנוהל זה ולהגיש בקשה לאישור המועצה בתוך תקופה שלא תעלה על שלושה חודשים להסדרת הנושא". כמו כן ההוראות קובעות כי "מוסדות המלמדים תוכנית בשפה זרה, שלא ניתן להן אישור המועצה, גם לא בשפה העברית, לא יפתחו מחזורי לימוד חדשים, ללא אישור המועצה מראש".

בעקבות ההחלטה על נוהל זה דנה המל"ג באפריל 2014 בדוח "הוועדה העקרונית" בראשות פרופ' אמנון רובינשטיין, שהקימה המל"ג לבדיקת ההיתכנות של לימודי תואר ראשון במשפטים בשפה האנגלית. על סמך הוראות הנוהל והאמור בדוח הוועדה העקרונית החליטה המועצה כי "לא ניתן לאשר קיום תוכנית לימודים לקראת תואר ראשון במשפטים בשפה זרה בתוכנית הסבה/מתורגמת הזוהה לתוכנית לימודים קיימת המאושרת על-ידי המל"ג" בשל מרכזיות השפה העברית בלימודי משפטים לתואר ראשון.¹⁶

¹⁴ ראו החלטת המועצה להשכלה גבוהה מס' 534/12 מ-10 בספטמבר 2014.

¹⁵ עם זאת, מוסד אקדמי יוכל לתרגם או להסב קורסים יחידים שאינם בגדר תוכנית לימודים לקראת תואר ללא צורך באישור המועצה מראש, ובלבד שעמד בתנאים המפורטים בנוהל בדבר הזהות של תוכנית בשפה זרה לתוכנית מקבילה בשפה העברית ולאחר שידווח על כך למועצה.

¹⁶ ראו החלטת המועצה להשכלה גבוהה מס' 688/12 מ-8 באפריל 2014.

בהחלטה נכתב עוד: "המועצה השתכנעה כי בלימודי משפטים לתואר ראשון קיימת מרכזיות לשפה העברית וקיים קושי משמעותי בתרגום מדויק של מושגים משפטיים, כמו גם ההקשר התרבותי שבו צמחו, לשפה זרה. כיום בישראל כמעט כל החומר המשפטי הוא בשפה העברית והמערכת המשפטית מתנהלת בשפה זו. גם דוח הוועדה העקרונית לימד על כך כי ספק אם ניתן לממש פרויקט 'עצום ממדים ומאתגר' של תרגום כל החומר המשפטי הנחוץ ללימודי תואר ראשון במשפטים בישראל".

3. נתוני האוניברסיטאות על תוכניות לימוד והוראה בשפות זרות

בתשובת המל"ג על פנייתנו נמסר כי אין לה מידע מרוכז על תוכניות לימוד מאושרות בשפות זרות הנלמדות במוסדות להשכלה גבוהה בישראל.¹⁷ לפיכך פנינו אל האוניברסיטאות בבקשה לקבל פירוט של תוכניות לימוד הנלמדות בהן בשפה זרה ועל שיעור הסטודנטים הישראלים הלומדים בהן. ככלל, מתשובות האוניברסיטאות עולה כי הרוב הגדול של תוכניות הלימוד הנלמדות באוניברסיטאות בשפה זרה הן תוכניות לתואר שני הנלמדות בשפה האנגלית. כמו כן, עולה כי ברוב המוסדות התוכניות מיועדות לסטודנטים מחו"ל וחלקם של הישראלים הלומדים בהן קטן יחסית, אולם בחלק מהמוסדות (בעיקר אוניברסיטת בן-גוריון ואוניברסיטת חיפה) שיעור הישראלים המשתתפים בתוכניות גדול, ויש תוכניות שרוב הסטודנטים המשתתפים בהן הם ישראלים.

יש לציין כי תשובות האוניברסיטאות אינן אחידות. כך, כמה מהאוניברסיטאות מסרו מידע רק על תוכניות ללימודי תואר, ואילו אחרות מסרו מידע גם על קורסים יחידים ועל תוכניות של לימודי תעודה הנלמדים בשפה האנגלית. עוד נציין כי בפירוט שיוצג להלן לא ייכללו תוכניות ללימודי שפה דוגמת בלשנות וספרות אנגלית, אשר מטבע הדברים נלמדות בשפה זרה.

חשוב להדגיש כי בהיעדר נתונים על כלל תוכניות הלימוד הנלמדות באוניברסיטאות (לתואר שני ובכלל) ועל מספר הסטודנטים המשתתפים בהן, אין במידע המוצג להלן כדי להעיד על משקלן של התוכניות הנלמדות בשפה זרה באוניברסיטאות. עם זאת, נתוני חלק מהאוניברסיטאות על מספר הסטודנטים המשתתפים בתוכניות בשפה זרה (ובכלל זה מספר הישראלים המשתתפים בהן) מעידים כי חלקם בכלל הסטודנטים הלומדים באוניברסיטאות קטן.

נוסיף כי לאחר קבלת הפירוט מהאוניברסיטאות פנינו פעם נוספת אל המל"ג כדי לבדוק אם הוא אישר את התוכניות שקיבלנו עליהן דיווח מהאוניברסיטאות כתוכניות לימוד בשפה זרה. בתשובת המל"ג נכתב כי לפני שנקבע הנוהל המחייב קבלת אישור של המל"ג לפתיחת תוכנית לימודים בשפה זרה (בספטמבר 2013 כאמור) ולהפעלתה "המוסדות פתחו תוכניות לימודים בשפה זרה מבלי לקבל על כך אישור מל"ג מראש (להוציא מקרים חריגים כגון אישור בתי-ספר בין-לאומיים ב-3 פקולטות לרפואה באוניברסיטאות, ועוד)".¹⁸ כאמור, בנוהל החדש יש הוראות מעבר הנוגעות לתוכניות לימודים בשפה זרה שנפתחו במוסדות עוד קודם לקביעת הנוהל ומחייבות קבלת אישור של המל"ג לצורך המשך הפעלתן (ראו הוראות המעבר בסעיף 3 בנוהל בנספח). עם זאת, מתשובת המל"ג על פנייתנו עולה כי האוניברסיטאות לא הגישו למל"ג בקשות לאישור התוכניות הקיימות כאמור בהוראות אלו.¹⁹

להלן יוצג המידע על תוכניות וקורסים בשפה זרה שנמסר מהאוניברסיטאות.²⁰

אוניברסיטת תל-אביב

להלן תוכניות הלימוד הנלמדות בשפה האנגלית באוניברסיטת תל-אביב ונתונים על מספר המשתתפים בהן בשנת הלימודים תשע"ד (2013/14):

¹⁷ מיכל פרי, המועצה להשכלה גבוהה, שיחת טלפון, 28 בספטמבר 2014.

¹⁸ יונית יצחק, מרכזת מינהלית – אגף אקדמי במועצה להשכלה גבוהה, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 3 בדצמבר 2014.

¹⁹ הנ"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 4 בדצמבר 2014.

²⁰ עד למועד סגירת מסמך זה לא התקבל מידע מאוניברסיטת אריאל בשומרון. כמו כן, לא יוצג מידע על מכון ויצמן, שכן כאמור, כל תוכניות הלימודים במכון מתקיימות באנגלית.

<u>מתוכם ישראלים</u>	<u>כלל המשתתפים</u>	<u>תוכנית</u>
25	100	תואר ראשון במדעי רוח
4	15	תואר ראשון (BSc) בהנדסת חשמל ואלקטרוניקה
1	12	תואר שני (LL.M) מוסמך במשפטים
0	22	תואר שני בארכיאולוגיה ובהיסטוריה של ארץ התנ"ך
1	35	תואר שני ביישוב סכסוכים וגישור
4	19	תואר שני בלימודי הסביבה
3	51	תואר שני בלימודי המזרח התיכון
3	18	תואר שני בלימודי הגירה
2	12	תואר שני במדעי מדינה ותקשורת פוליטית
3	48	תואר שני בביטחון ודיפלומטיה
4	25	תואר שני בעבודה סוציאלית: התוכנית הבין-לאומית למשברים וטראומה
2	10	תואר שני בניהול מצבי חירום ואסונות (MPH)
14	40	תואר שני במינהל עסקים בין-לאומי (iMBA) ע"ש סופר

האוניברסיטה העברית

להלן תוכניות הלימוד הנלמדות בשפה האנגלית באוניברסיטה העברית ונתונים על מספר המשתתפים בהן בשנת הלימודים תשע"ה (2014/15):

<u>מתוכם ישראלים</u>	<u>כלל המשתתפים</u>	<u>תוכנית</u>
1	9	תואר שני בלימודי ישראל: חברה ופוליטיקה
1	26	תואר שני בתנ"ך והמזרח הקדום
0	11	תואר שני במדעי היהדות
3	6	תואר שני בחינוך יהודי*
3	27	תואר שני בלימודי האסלאם והמזרח התיכון
8	19	תואר שני במנהיגות וניהול ארגונים ללא מטרות רווח
0	9	תואר שני (LL.M) בדיני עסקים בין-לאומיים וקניין רוחני
		תואר שני (LL.M) בזכויות האדם וחוק בין-לאומי
64	76	תואר שני (M.Sc): התוכנית הבין-לאומית בביו-רפואה בפקולטה לרפואת שיניים
0	4	תואר שני (M.Sc Agri.) במדעי הצמח: התמחות בגידולי ירקות או שדה וירקות
		תואר שני (M.Sc Agri.) בגידול גפנים ויינות (ממתין לאישור)
0	11	תואר שני (M.Sc Agri.) במדע בעלי-החיים*
0	8	תואר שני (M.Sc Agri.) במדעי הסביבה
2	13	תואר שני (M.Sc Nutr.) במדעי המזון*
		תואר שני בין-לאומי בבריאות הציבור (MPH)
1	3	תואר שני (MBA) ביזמות וחדשנות

<u>מתוכם ישראלים</u>	<u>כלל המשתתפים</u>	<u>תוכנית</u>
		תואר שלישי (PhD) בביו-הנדסה
0	36	תואר שלישי (PhD) במדעי המוח: חישוב ועיבוד המידע

* התוכנית סגורה בשנת הלימודים תשע"ה (2014/15) והנתונים נוגעים לשנת הלימודים הקודמת.

הטכניון

תוכניות לימודים בשפה זרה בטכניון מתקיימים הן במסגרת בית-הספר הבין-לאומי והן ביחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ. להלן התוכניות בכל אחת מהמסגרות ומידע על ישראלים המשתתפים בהן:

תוכניות לימודים בשפה זרה בבית-הספר הבין-לאומי			
<u>תוכנית</u>	<u>תיאור התוכנית וקהל היעד</u>	<u>שפת הוראה</u>	<u>ישראלים בתוכנית</u>
תואר ראשון בהנדסה אזרחית וסביבתית	תוכנית ארבע-שנתית בהנדסה אזרחית. הסטודנטים מגיעים מכל העולם, ובעיקר מארה"ב, מסין וממדינות אירופה. התוכנית שקולה לחלוטין לתוכנית בעברית וסטודנטים ישראלים רשאים לקחת כל קורס מתוכה במקום הקורסים בעברית. התוכנית נלמדת זו השנה השישית. השנה הראשונה מוגדרת כתוכנית "מסע".	אנגלית	כיום משתתפים בה ישראלים מעטים אך מספרם הולך וגדל.
תוכנית אמריקנית לרפואה	תוכנית ארבע-שנתית ללימודי רפואה להסמכה לרפואה אמריקנית. קהל היעד הוא סטודנטים צפון אמריקנים (מארה"ב ומקנדה) בלבד.	אנגלית	אין בתוכנית סטודנטים ישראלים אלא עולים חדשים.
תוכניות סמסטר וקיץ לסטודנטים אורחים	תוכניות STUDY ABROAD לסטודנטים אורחים שמגיעים לטכניון לחודש עד שנה לקורסים ייעודיים או למגוון קורסים שניתנים בעיקר באנגלית בפקולטות השונות. קהל היעד הוא סטודנטים מאוניברסיטאות בעולם (בעיקר מארה"ב, מאירופה ומסין) ומעוניינים לבלות זמן מה בחו"ל בזמן לימודיהם.	אנגלית	אין
תוכניות לתלמידי תיכון	מיועדת לנערים בני 15-18; בעיקר בתחומי מדע ויזמות.	אנגלית	רוב המשתתפים מגיעים מארה"ב.
שנה ראשונה בשפה הרוסית	תוכנית "כניסה" לטכניון שבה מכינה וכמה קורסים בסיסיים בשפה הרוסית ובתוך כך לימודי עברית אינטנסיביים. לאחר השנה הזאת הסטודנטים שצלחו את התוכנית משתלבים בפקולטות בטכניון. זו השנה השנייה לתוכנית. כמעט כל המשתתפים נעשים עולים בתום השנה הראשונה. התוכנית היא תוכנית "מסע".	רוסית	
תוכניות לימודים בשפה זרה ביחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ			
<u>תוכנית</u>	<u>תיאור התוכנית וקהל היעד</u>	<u>שפת הוראה</u>	<u>ישראלים בתוכנית</u>
לימודי תעודה באבטחת מידע	תוכנית "מסע" בשיתוף "נתיב" – משרד ראש הממשלה. התוכנית מוצעת לצעירים בחבר המדינות העצמאיות (חמ"ע) בני 18-30 בעלי רקע מקצועי או אקדמי בתחום אבטחת מידע.	רוסית	אין
תוכנית מתקדמת בלימודי אבטחת מידע			

אין	רוסית	תוכנית "מסע" בשיתוף "נתיב" – משרד ראש הממשלה. התוכנית מוצעת לצעירים בחבר המדינות העצמאיות (חמ"ע) בני 18-30 בעלי רקע מקצועי או אקדמי בתחום ניהול פרויקטים והובלתם.	תוכנית לימודי תעודה בניהול פרויקטים והכנה להסמכת PMP
אין	אנגלית	התוכנית מוצעת למנהלים ברחבי העולם בעלי ניסיון של חמש שנים לפחות בהובלת פרויקטים.	תוכנית ניהול פרויקטים בין-לאומיים
אין	אנגלית	התוכנית מוצעת למנהלים ברחבי העולם הזקוקים לכלים מקצועיים בניהול משא-ומתן.	תוכנית ללימודי תעודה בניהול משא-ומתן בין-לאומי
כ-10% מהסטודנטים בתוכנית הם ישראלים דוברי עברית וכ-40% מהם עלו ארצה ואינם דוברים עברית.	אנגלית	תוכנית לימודים בין-לאומית במינהל עסקים.	תוכנית מגיסטר (תואר שני) במינהל עסקים – Start Up MBA
לא נמסר מידע	אנגלית	תוכנית בין-לאומית בהנדסת מערכות.	תוכנית מגיסטר (תואר שני) בהנדסת מערכות

בתשובת הטכניון נכתב כי כל הקורסים האקדמיים המוצעים בשפה האנגלית (במסגרת תוכנית או שלא במסגרת תוכנית) זהים לחלוטין לקורסים הנלמדים בעברית, וכך סטודנט ישראלי יכול להשתתף בהם ולקבל קרדיט כחלק מהתואר שלו. כמו כן נכתב כי "הטכניון מעודד סטודנטים ישראלים מהתוכנית הרגילה לקחת קורסים באנגלית ומסייע להם לעשות זאת. אנו מקדמים את העניין וצופים כי בשנים הקרובות יגדל מספר הסטודנטים שעושים זאת". עוד נכתב כי בחלק מתוכניות המגיסטר מוצעים קורסים עם מרצים אורחים מחו"ל, והם מתקיימים באנגלית.

אוניברסיטת בן-גוריון

האוניברסיטה מקיימת כמה תוכניות בשפה האנגלית. על-פי האוניברסיטה, לתוכניות קהל יעד מגוון שבהן מכל רחבי העולם ומעוניין בהשכלה איכותית. כיום לומדים בתוכניות אלו סטודנטים מ-40 מדינות, ובהן סין, הודו, מדינות באירופה, אמריקה הצפונית והדרומית ואפריקה. להלן פירוט התוכניות ושיעור הישראלים המשתתפים בהן בשנת הלימודים תשע"ד (2013/14):

<u>שיעור הישראלים בתוכנית</u>	<u>קהל יעד</u>	<u>תוכנית</u>
40%	כל התוכניות מיועדות לסטודנטים ישראלים ואזרחי חו"ל גם יחד. אם משתתף בתוכנית סטודנט זר אחד או יותר, היא נלמדת בשפה האנגלית. בכל התחומים הרשומים יש רצון לקבל סטודנטים זרים.	תואר שני בלימודי מדבר
40%		תואר שני בהידרולוגיה ואיכות מים
100%		תואר שני בהנדסת מערכות מידע
100%		תואר שני בהנדסת כימיה*
100%		תואר שני בהנדסת מערכות תקשורת*
95%		תואר שני במתמטיקה
96%		תואר שני בפיזיקה
100%		תואר שני בכימיה

<u>תוכנית</u>	<u>קהל יעד</u>	<u>שיעור הישראלים בתוכנית</u>
תואר שני במדעי החיים		87%
תואר שני בגיאולוגיה ומדעי הסביבה		78%
תואר שני בלימודי ישראל		54%
תואר MD ברפואה בין-לאומית	אזרחי חו"ל מכל העולם אשר עומדים בתנאי הקבלה	0%
תואר שלישי PhD**	ישראלים ואזרחי חו"ל	94%

* השנה החלו בגיוס תלמידים מחו"ל.

** לימודי דוקטורט הם פרטניים, וכך כל מועמד מחו"ל שמתקבל ומוצא מנחה יכול לעסוק במחקר באנגלית ולהגיש את העבודה באנגלית.

נוסף על תוכניות אלו, שבהן לומדים הסטודנטים לתואר, יש באוניברסיטה ארבע תוכניות קצרות אשר נלמדות בשפה זרה: בריאות עולמית; האדמה החקלאית באזורים צחיחים; ניהול מצבי חירום בריאותיים; אוניברסיטת קיץ גרמנית.²¹

בתשובה על שאלתנו אם יש תוכניות "רגילות" המיועדות לסטודנטים ישראלים שמוצעים בהן קורסים באנגלית השיבה האוניברסיטה כי כאשר באים לאוניברסיטה חוקרים מובילים מחו"ל למחלקות ספציפיות, על-פי רוב הם נותנים הרצאות והסטודנטים מוזמנים להאזין להם – לעתים במסגרת קורס אשר מתקיים בכל מקרה. למשל, כ-30% מהקורסים לתואר השני במינהל עסקים בפקולטה לניהול ניתנים לסטודנטים הישראלים על-ידי מרצה מחו"ל.

אוניברסיטת בר-אילן

האוניברסיטה מקיימת כמה תוכניות וקורסים בשפה האנגלית המיועדות ברובן לתלמידי חו"ל. להלן פירוט התוכניות והקורסים ונתונים על מספר המשתתפים בהם:²²

<u>תוכנית</u>	<u>לתואר</u>	<u>קהל יעד</u>	<u>מספר הסטודנטים</u>	<u>מתוכם ישראלים</u>
חוג משולב מדעי החברה, פרט + כלל	תואר ראשון. התוכנית נמשכת שלוש שנות לימוד	תלמידי חו"ל	18 בשנה א' בתשע"ד	זעיר, אם בכלל
תקשורת – ראשי + מדעי המדינה – משני	תואר ראשון. התוכנית נמשכת שלוש שנות לימוד	תלמידי חו"ל	19 בשנה א' בתשע"ד	זעיר, אם בכלל

²¹ להלן פירוט קהל היעד ושפת הלימוד של כל אחת מהתוכניות:

"בריאות עולמית" – מיועדת בעיקר לסטודנטים יהודים וסינים, אך היא פתוחה גם למועמדים מתאימים אחרים בעלי רקע ברפואה, ובכלל זה סטודנטים ישראלים. שפת הלימוד בתוכנית היא אנגלית; "האדמה החקלאית באזורים צחיחים" – מיועדת לסטודנטים סינים והודים. שפת הלימוד בתוכנית היא אנגלית; "ניהול מצבי חירום בריאותיים" – מיועדת לסטודנטים סינים. שפת הלימוד בתוכנית היא אנגלית ויש תרגום לסינית; "אוניברסיטת קיץ גרמנית" – מיועדת לסטודנטים דוברי גרמנית. שפות הלימוד בתוכנית הן גרמנית ואנגלית.

²² תלמידי חו"ל מוגדרים כתלמידים בעלי תעודת בגרות מחו"ל.

מלבד התוכניות והקורסים המפורטים בטבלה מתקיימים קורסים בשפות זרות לכל התארים במחלקות שבהן ההתמחות היא בשפות זרות, כגון אנגלית, צרפתית וערבית.

<u>מתוכם ישראלים</u>	<u>מספר הסטודנטים</u>	<u>קהל יעד</u>	<u>לתואר</u>	<u>תוכנית</u>
זעיר, אם בכלל	13 לשנה א' בתשע"ה	תלמידי חו"ל	תואר ראשון. התוכנית נמשכת שלוש שנות לימוד	כלכלה ומינהל עסקים (תוכנית חדשה)
זעיר, אם בכלל	25 בתשע"ד	תלמידי חו"ל	תואר שני	מינהל עסקים בין-לאומי IMBA
זעיר, אם בכלל	לא נמסר מידע	תלמידי חו"ל		תוכנית חד-שנתית לתלמידי חו"ל
זעיר, אם בכלל	13 רשומים לקראת תשע"ה	תלמידים שעברית אינה שפת אמם		קורס בלימודי יסוד ביהדות
14 בתשע"ד	29 בתשע"ד	בעיקר תלמידי חו"ל*	במסגרת תואר שני	קורסים במחלקה לתני"ך
55 בתשע"ד	55 בתשע"ד	כל התלמידים בתוכנית ישראלים	קורס חובה לתואר שני	קורס חובה בתוכנית לניהול לוגיסטיקה
זעיר, אם בכלל	15 בתשע"ד	תלמידי חו"ל	הכנה ללימודי רפואה בארה"ב	לימודי Pre-Med

* הקורסים בהיקף של 2-3 שעות שנתיות, והם ניתנים כסיוע לתלמידי חו"ל, אך פתוחים גם לישראלים כקורסי רשות.

אוניברסיטת חיפה

האוניברסיטה מקיימת כמה תוכניות בין-לאומיות בשפה האנגלית. להלן פירוט התוכניות ונתונים על שיעור הישראלים המשתתפים בהן: ²³

<u>שיעור הישראלים בתוכנית</u>	<u>קהל היעד</u>	<u>תוכנית</u>	<u>חוג</u>
לא נמסר מידע	כל המעוניין, עומד בתנאי הקבלה ושולט בשפה האנגלית ברמה גבוהה	1. תואר שני (MBA) במינהל עסקים בין-לאומי למנהלים; 2. תואר שני (MBA) במינהל עסקים בין-לאומי עם התמחות בניהול סיכונים וביטוח; 3. תואר שני (MBA) במינהל עסקים בין-לאומי עם התמחות בקיימות	מינהל עסקים
כ-80%	בוגרי מדעים, מהנדסים ורוקחים מהארץ ומחו"ל	תואר שני (M.A) במשפטים עם התמחות בעריכת פטנטים	משפטים
כ-6%	שופטים מכהנים מהארץ ומחו"ל	תואר שני (LL.M) לשופטים מכהנים	משפטים
כ-20%	כל העומדים בתנאי הקבלה	תואר שני בטיפול באמנות חזותית	בית-הספר לטיפול באמנויות

<u>שיעור</u> <u>הישראליים</u> <u>בתוכנית</u>	<u>קהל היעד</u>	<u>תוכנית</u>	<u>חוג</u>
לא נמסר מידע	בעיקר סטודנטים מרוסיה	תואר שני בטיפול בפסיכודרמה	בית-הספר לטיפול באמנויות
כ-25%	מועמדים מהארץ ומחו"ל המתעניינים בתחומי הלימוד שהתוכנית מציעה ועומדים בתנאי הקבלה	תואר שני בארכיאולוגיה פרהיסטורית בשפה האנגלית	ארכיאולוגיה
אין	מועמדים מהארץ ומחו"ל העומדים בתנאי הקבלה	תואר שני בלימודי שואה ע"ש ויס-לבנת	לימודי שואה
אין	מועמדים מהארץ ומחו"ל שאוהבים את הים ומעוניינים להרחיב אופקים בנושא ולהעמיק את הידע באמצעות המחקר. בתנאי הקבלה נדרש בין השאר רקע באחד מתחומי הלימוד האלה: ארכיאולוגיה, היסטוריה, אקולוגיה, ביולוגיה או גיאולוגיה	תואר שני בציוויליזציות ימיות	ציוויליזציות ימיות
כ-50%	מועמדים מהארץ ומחו"ל שעומדים בתנאי הקבלה ומבקשים להרחיב את השכלתם בנושאי הלימוד שהתוכנית מציעה	תואר שני בלימודי ישראל	לימודי ארץ-ישראל
לא נמסר מידע	בעלי תואר ראשון (B.Sc) במדעים מדויקים עם רקע מתאים בביולוגיה, בפיזיקה, במתמטיקה ובגיאולוגיה	תואר שני בחוג למדעים גיאו-ימיים	בית-הספר למדעי הים
כ-50%	סטודנטים המכשירים את עצמם לקריירה שנייה במסגרת אזרחית שנדרשים בה כישורי חשיבה אסטרטגיים	תואר שני במדעי המדינה עם התמחות בביטחון לאומי	ביטחון לאומי
כ-25%	כל מי שסיים תואר ראשון במדעי החברה	תואר שני בלימודי שלום וניהול סכסוכים	לימודי שלום וניהול סכסוכים
כ-75%	בוגרי תואר ראשון בארץ ובחו"ל הממלאים תפקידים במערכות בירוקרטיות ממלכתיות ובמסגרות על-לאומיות כמו ארגונים בין-לאומיים לא ממשלתיים	תואר שני ביחסים בין-לאומיים עם התמחות בדיפלומטיה	יחסים בין-לאומיים עם התמחות בדיפלומטיה

בתשובה על שאלתנו אם יש תוכניות "רגילות" המיועדות לסטודנטים ישראלים שמוצעים בהן קורסים באנגלית השיבה האוניברסיטה כי הדבר קורה כשבא לחוג מרצה אורח בעל יוקרה מחו"ל שאינו דובר עברית או אם החוג סבור שההשכלה הבסיסית של הסטודנט מחייבת לימוד קורס באנגלית, בעיקר כדי לרכוש את המושגים הנפוצים בתחום בספרות הבין-לאומית.

כתיבה: אסף וינינגר ונעמה טשנר

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

נספח – נוהל המועצה להשכלה גבוהה בנושא אישור פתיחה וקיום תוכנית לימודים חדשה או קיימת בשפה זרה

בישיבתה ביום ו' בתשרי תשע"ד (10.9.2013), דנה המועצה להשכלה גבוהה בנושא שבנדון ואימצה את המלצות הוועדה העליונה להסמכה, הכרה ורישוי והחליטה על נוהל אישור פתיחה וקיום תוכנית לימודים חדשה או קיימת בשפה זרה, כמפורט להלן ומצורף להחלטה זו:

מוסד להשכלה גבוהה המבקש לקיים תוכנית לימודים בשפה זרה – יגיש לאגף האקדמי בקשה בכתב, בהתאם לנהלי המל"ג ונוהל זה, כמפורט להלן:

1. הגשת הבקשה

1.1 בקשה של מוסד לקיים תוכנית לימודים חדשה בשפה זרה, שלא מהווה תרגום או

הסבה של תוכנית מקבילה בשפה העברית שאושרה לו על-ידי המועצה – תיבחן ככל בקשה חדשה להסמכה להעניק תואר אקדמי בהתאם לנוהלי מל"ג וות"ת, לרבות לעניין תשלום האגרה, ולגבי מוסדות המתוקצבים על-ידי וות"ת – קיומו של אישור להגשה במסגרת התוכנית הרב-שנתית של המוסד.

1.2 בקשה של מוסד לקיים תוכנית לימודים בשפה זרה, המהווה תרגום או הסבה של תוכנית מקבילה בשפה העברית שאושרה לו על-ידי המועצה²⁴ תוגש על-ידי ראשי המוסד (נשיא/רקטור/משנה לנשיא לעניינים אקדמיים) ובחתימתו, ותכלול את הפרטים הבאים:

א. התחייבות כי תוכנית הלימודים זהה לתוכנית שאושרה למוסד בשפה העברית, וכי הדרישות האקדמיות בתוכנית המבוקשת זהות, לרבות תנאי הקבלה, רמת הסגל, התשתיות, משך הלימודים, הקורסים הנלמדים ומתכונתם (שיעור/תרגיל/סמינר) זהים וכך גם לגבי התואר המוענק בסיום הלימודים. אם התוכנית, הסגל וכד' אינם זהים, יש לפרט את ההבדלים.

ב. התחייבות כי התוכנית בשפה הזרה לא תבוא על חשבון התוכנית הקיימת בעברית, ככל שזו תיפתח, ולא תפגע בה (למשל: איכות הסגל, איכות הסטודנטים, היחס לסטודנטים, איכות הקוריקולום, איכות התשתיות).

ג. מובהר, כי ככל שמוסד מבקש לתרגם/להסב תוכנית לתואר שני לשפה זרה, המוסד יהיה רשאי לעשות כן בהתאם למתווה ה"אוטונומיה", ככל שיאושר וככל שיעמוד בתנאיו, ובלבד שיעמוד בתנאים אלה לרבות זהות ברמת התוכנית, לרבות ברמת התכנים, הסגל, התשתיות וכד', בין התוכנית המבוקשת לבין התוכנית המאושרת בעברית על-ידי המל"ג.

2. כללים מנחים לבחינת הבקשה לפי סעיף 1.2:

2.1 הבקשה תתקבל באגף האקדמי אצל הממונה הרלוונטי לתחום התוכנית, ותיבדק באגף לגבי עמידתה בדרישות דלעיל.

2.2 על בסיס בדיקת האגף האקדמי, שיוודא את הבטחת זהות התוכנית, התשתיות והסגל – בהתאם להצהרת המוסד, הבקשה תועבר לאישור ועדת המשנה הרלוונטית, זאת בתוך חודשיים מרישום הבקשה (כאמור בסעיף 2.1 לעיל). ככלל, ככל שחוות הדעת של האגף

²⁴ מוסד יוכל לתרגם או להסב קורסים יחידים שאינם בגדר תוכנית לימודים לקראת תואר ללא צורך באישור המועצה מראש, ובלבד שעמד בתנאים המפורטים לעיל, בין השאר בנוגע לזהות ברמת הלימודים, ולאחר שידווח על כך למועצה.

האקדמי תצביע על זהות כאמור, וככל שמדובר בתוכנית לימודים בה רוב רובו של הסילבוס ורשימת הקריאה של התוכנית בעברית ממילא באנגלית, תמליץ ועדת המשנה למל"ג לאשר את תרגום/הסבת התוכנית לתקופה זמנית של עד שנתיים, תוך מינוי סוקר לליווי התוכנית. ככל שהוועדה תיווכח כי קיימים הבדלים משמעותיים בין התוכנית בעברית לתוכנית המבוקשת, ימונה סוקר טרם אישור התוכנית.

2.3 בתום שנה מהאישור כאמור בסעיף 2.2 לעיל, יחל הסוקר את בדיקת זהות התוכנית ועמידת המוסד בתנאים האמורים בסעיף 1.2 לעיל, בהתאם להצהרות המוסד. במידה וקיימים הבדלים בין התוכנית המועברת בפועל לבין הצהרת המוסד, יודא הסוקר כי ההבדלים אינם פוגעים ברמתה האקדמית של התוכנית. כמו כן, הסוקר יבחן את כל ההיבטים האקדמיים הנדרשים, בין היתר, להבטחת תשתיות אקדמיות נאותות וכיו"ב (למשל: איכות הסגל, איכות הסטודנטים, היחס לסטודנטים, איכות הקוריקולום, איכות התשתיות).

2.4 המלצת הסוקר תועבר לוועדת המשנה הרלוונטית טרם מועד סיום האישור הזמני, לצורך דיון והמלצה למל"ג בדבר הארכת האישור או סגירת התוכנית.

2.5 הודעה על החלטת המל"ג תועבר למוסד להשכלה גבוהה.

3. הוראת מעבר

3.1 מוסדות לא יפתחו תוכניות חדשות בשפה זרה ו/או יתרגמו/יסבו תוכניות קיימות חדשות, שלא בהתאם לנוהל זה.

3.2 מוסדות המלמדים תוכנית בשפה זרה, שלא ניתן להן אישור המועצה בשפה הזרה והן מהוות תרגום או הסבה של תוכנית בעברית שאושרה על-ידי המועצה – יפעלו בהתאם לאמור בנוהל זה ויגישו בקשה לאישור המועצה בתוך תקופה שלא תעלה על שלושה חודשים להסדרת הנושא.

3.3 מוסדות המלמדים תוכנית בשפה זרה, שלא ניתן להן אישור המועצה, גם לא בשפה העברית, לא יפתחו מחזורי לימוד חדשים, ללא אישור המועצה מראש.

על אף האמור לעיל, רשאית המועצה לפי שיקול דעתה, שלא לאשר פתיחת תוכנית בשפה זרה, וזאת בין היתר בתחומים בהם מרבית חומר הלימוד הנדרש מחייב קריאתם בשפה העברית בלבד.